

מיוסד עפ"י ספה"ק חובת הלבבות

דברי תורה שי צבי

דברים

בס"ד

דורש מכס לעצדו בעבודה שטרס הגיע זמנה, כן גם מהראוי שתציישו לבקש ממנו פרנסה שטרס הגיע זמנה, ומדוע אני רואה שאתם מבקשים מהצורה פרנסת השנים הצאות, בשעה שאינכם יודעים אפילו אם תחיו אז, ואתם לא מסתפקים בזמן, אלא מבקשים גם מותרות לזמנים שאינם יודעים אם תגיעו אליהם, עכ"ל.

והנה צרכ טוב (בפרשת, ד"ה א"י אלה) פירש 'ודי זהב', שצריך אדם להסתפק במעט זהב, ולא ירצה להרבות הון ועושר, עכ"ל.

אך שמא יאמרו ישראל, שהם מבקשים להרבות הון ועושר, לתכלית כדי שתהיה פרנסתם עד סוף ימיהם מוכנה תחת ידם, שאז ממילא יוכלו להתפנות בהכנה לחיי הנצח, וסלקא דעתך כי באופן זה שפיר דמי להרבות עושר ונכסים. ולזה שפיר אמר להם משה איני מוביח אתכם על מה שאתם עתידים לעשות, אלא על מה שעשיתם לשעבר. פירוש, כמו שאני לא מוכיח אתכם על העבודה שתמחיצו לעשות בעתיד על הטובות שתקבלו אז, כן גם אתם מהראוי שלא תבקשו פרנסה שעדיין לא הגיע זמנה, אלא תבטחו על הבורא כי יתן לכם כל צרככם בעתו וזמנו, ואל תבקשו הון ועושר עבור זמנים שעדיין לא הגיעו.

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל.
וצמדרש (דברים רבה א, ג) איתא: אמר להם משה, איני מוביח אתכם על מה שאתם עתידים לעשות, אלא על מה שעשיתם לשעבר, ע"כ. ותמה צקן לדוד (בפרשת, חות יא), איך שייך להוכיח על העתיד, ופשיטא שלא הוכיחם אלא על מה שעשו בעבר.

ויש לבאר בהקדם מה שכתב בחובות הלצנות (שער הבטחון, פרק ה) ^ה, כי יש אנשים הטוענים, שלא יוכלו לעסוק בהכנה לחיי הנצח, עד שתהיה מוכנה תחת ידם פרנסתם ופרנסת אנשי ביתם עד סוף ימיהם, ואז ינוחו מדאגות העולם, ויתפנו לעסוק בהכנה לזה לעולם הבא.

והאריך החובות הלצנות להוכיח הטעות שיש בטענה זו, וכתב (שם, פרק ו) ^ב, כי חסיד אחד שאל פעם בני אדם, האם יתכן שהצורה ידרוש מכס לעצדו היום, תמורת הטובות שייטיב עמכם מחר, או אחר שנה ושנתיים. והשיבו לו, הרי אין לנו יודעים אם נחיה מחר או אחר שנה, ואם נקבל את הטובות אז, ואיך אם כן אפשר לחייב אותנו לעבוד עמה תמורתן. אמר להם החסיד, כשם שהצורה אינו

היאך יתכן, שנהיה נתבעים בחובות הימים, שאין לנו יודעין אם נחיה עד שנגיע אליהם, ויחייבנו בהם, אבל לנו חייבים עבודה ידועה בזמן ידוע, וכאשר נגיע לזמן, נתחייב בעבודה. אמר להם: וכן ערב לכם הבורא יתברך לכל זמן ידוע טרף ידוע, ועליכם בו עבודה קבועה, וכאשר איננו תובע אתכם בעבודה קודם עיתה, כן ראוי שיחיה בפניכם בושח, ימנע אתכם מלבקש טרף שלא הגיע עיתו. ומדוע אני רואה אתכם מבקשים ממנו טרפי שנים באות, אינכם יודעים אם ימיכם יגיעו אליהם, ותבקשו להקדים לכם טרף מו' שלא נברא עדיין מאשה ובנים. ולא יספיק לכם המזון לברד, אלא שאתם מקדימים המזון ומותריו לזמנים שאינם יודעים ולא ערובים לכם, עכ"ל.

(א) וזה לשונו: וכאשר יוביחנו מוביח ויורנו מורה ויאמר לו, עד מתי אתה מתעלם מחשוב בצידתך ועניני בית מועדך, יאמר, עד שיחיה לי די פרנסתי וספוקי, ולכל אשר אתי מאשה ובנים, עד סוף ימינו, תנוה נפשי מראגות העולם, ואפנה לפרוע חובותי לבורא, ואחשוב בסיבות הצידה ליום המועד. וראיתי להראות פני סכלותם וטעותם בדעת הזאת בשבעה ענינים, אגלה בהם גודל טעותם, ואם יארכו דברינו, בעבור שיש בזה מן הביוש והתוכחת לבעלי הדעה הזאת, עכ"ל.

(ב) וזה לשונו: והיה אחד מן החסידים אומר לבני אדם: בני אדם, היתכן שיתבע אתכם הבורא בחובות מחרת ביום הזה, וכן במה שאתם חייבים אחריו בשנה ושנים. אמרו לו: